

Oko 150.000 ljudi u Srbiji živi na VISOKOJ NOZI, a evo gde žive, gde letuju i šta voze

U Srbiji svega dva do tri odsto građana živi na "visokoj nozi", što znači da bi se oko 150.000 hiljada ljudi, prema tvrdnjama poznavalaca, moglo svrstati u višu klasu. Njihova primanja mesečno idu i do nekoliko hiljada evra, najčešće su u pitanju menadžerske pozicije u oblastima finansija, ali nije retko da mesečne zarade od 300.000 i 400.000 dinara u Srbiji dobijaju i zaposleni u trgovini, konsultantskim uslugama, građevinarstvu, ekonomiji...

Pripadnici više klase najčešće su visoko obrazovani i sebi mogu da priušte mnogo više od pripadnika srednje klase. Najčešće voze automobile skuplje od 10.000 evra, kolika je psihološka granica", idu na letovanja i zimovanja skuplja od hiljadu evra po osobi, imaju pomoć u kući, ali i oko dece koja uglavnom pohađaju privatne škole.

Predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata (ASNS) Ranka Savić kaže da visokoj klasi prvo pripadaju estradni umetnici koji velike svote novca često zarađuju u inostranstvu, ali i sportisti, vlasnici kompanija, menadžeri banaka i mnogi zaposleni u multinacionalnim kompanijama čija su primanja na godišnjem nivou i do 100.000 evra, što mesečno iznosi i do osam hiljada evra.

Kako dodaje, ti ljudi uglavnom žive na "specifičan" način - u vilama ili ogromnim stanovima, imaju pristup najboljim zdravstvenim uslugama i u zemlji i u inostranstvu, na odmore idu više puta godišnje, ali svakako imaju i probleme.

Savić objašnjava da bez obzira na veliko bogatstvo, život "na visokoj nozi" ima i negativne odlike.

"Veliki novac donosi i niz drugih problema. Tu su uvek razmišljanja o rizicima ulaganja, ali i različiti strahovi", ocenjuje.

Na pitanje da li se visoka klasa Srbije može uporediti sa onom u drugim zemljama, Savić kaže da može i da tu nema velike razlike.

"Svi oni žive slično. Imaju isti način života, razmišljanja i prohteve", ističe naša sagovornica.

S druge strane, profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu Ljubodrag Savić iznosi drugačije viđenje i objašnjava da treba razgraničiti elitnu zajednicu od više klase.

"Neko može po svim ekonomskim parametrima da pripada visokoj klasi, a da ne pripada eliti. Samo ljudi koji su svojim postignućima dali društvu veliki doprinos, kao i duhovni uticaj, mogu se okarakterisati kao elita", a to kako kaže ne moraju biti i često nisu isti ljudi koji pripadaju visokoj klasi.

Za ljude koji pripadaju visokoj klasi, kako ističe, može se reći da imaju uslove za život kao oni koji su u srednjoj klasi, ali "uvećane najmanje pet puta".

"Ljudi, za koje bi se moglo reći da pripadaju visokoj klasi, imaju ekstremno bogatstvo i moć, a tu moć crpe upravo iz bogatstva. Po tom pitanju su u neuporedivo boljoj poziciji od ostalih građana, ali njih je svakako malo", kaže Savić.

ZA GODINU STUDIRANJA 218.900 DINARA Zahuktavaju se pripreme za upis na fakultet, a najskuplji je u NOVOM SADU

Pripreme za upis na fakultete u Srbiji za akademsku 2019/2020. uveliko su u toku, a brucoši će biti u trci za više od 25.000 budžetskih mesta na univerzitetima.

Tačan broj kvota još nije poznat, ali jeste kada je reč o Beogradskom univerzitetu čiji je Senat usvojio plan upisa. Fakulteti Univerziteta u Beogradu su predložili upis 29.875 studenata. Od tog broja, 15.117 mesta je za osnovne studije, od čega je 9.587 budžetskih mesta, a 5.530 bi plaćalo svoje studije.

Ove brojke su se neznatno promenile u odnosu na prošlu godinu, a slično se može reći i za visine školarina.

One će se povećati jedino za studijske programe na svim nivoima na Ekonomskom, Pravnom, Saobraćajnom, Mašinskom i Učiteljskom. Školarina je poskupela uz vrlo male korekcije, a najviše je skočila na Saobraćajnom fakultetu, za 18.000 dinara.

Bez većih promena

Kada je reč o drugim univerzitetima, tačne upisne kvote još uvek nisu obelodanjene. Ipak, ne treba očekivati prevelike promene u odnosu na prošlu godinu.

Na Novosadskom univerzitetu je za 2018/2019. bilo mesta za 15.717, od čega je 8.216 bilo budžetskih, a izvesno je da će oni koji će sami finansirati svoje studije morati da izdvoje nešto više novca na Pravnom fakultetu, koji je najavio za ovu godinu povećanje školarine sa 79.000 na 86.000 dinara.

Jedan od najskupljih smerova na osnovnim studijama je smer optometrija na Prirodno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu, za čije studiranje treba izdvojiti 218.900 dinara.

Kragujevački brucoši su prošle godine konkurisali na 3.775 mesta, od čega je 2.400 bilo na budžetu. Jedino će na Fakultetu inženjerskih nauka školarine biti povećane sa 40.000 na 50.000 dinara, dok je Pedagoški fakultet najavio smanjenje školarine. Ove godine je jednoglasnom odlukom Senata podržana inicijativa da se

ukinu troškovi studiranja i smanje obaveze studentkinjama koje su u drugom stanju, kao i onima koje odgajaju decu do jedne godine starosti.

Trinaest nižih fakulteta je prošle godine primilo 3.233 bruceša na budžet, a za ovu godinu nisu planirali povećanje školarina. Najskuplja školarina je na Fakultetu umetnosti - 120.000 dinara, dok je najjeftinije studirati Mašinski i Tehnološki fakultet, a cene studiranja iznose 45.000 dinara.

Na Prištinskom univerzitetu bilo je 1.098 budžetskih mesta, dok je Univerzitet u Novom Pazaru na budžet mogao da primi 739 studenata.

Bodovanje uspeha: Na prijemnom 60 poena

U tri do indeksa uticaće kako ostvaren uspeh tokom pohađanja srednje škole, tako i ostvaren broj poena na prijemnom.

Tako će zbirom uspeha iz đачkih knjižica kandidati moći da ponesu od 16 do 40 bodova, dok će maksimalnih 100 morati da osvoje na prijemnom.

U zavisnosti od fakulteta proveravaće se znanje iz različite oblasti koje su vezane za smer za koji se konkuriše. Iz godine u godinu, nijanse su odlučivale u rangiranju na listama, pa čak su i decimali delile pojedine kandidate da uđu na budžet.

ДНЕВНИК

Свака пета фирма без запослених или само с једним

По подацима Агенције за привредне регистре, крајем прошле године у Србији је пословало 146.675 привредних друштава, а извештаје је доставило њих 105.596.

Позитивно је пословало 60.566, а негативно 27.272. Позитивни трендови су се одразили на

запосленост јер је број запослених лане, у односу на 2017. годину, повећан за 50.120 радника, те је у привредним друштвима било 1.311.227 запослених.

Међутим, када се погледа анализа привредних друштава по броју запослених, јасно је да је и лане било доста фирми које су пословале а да у њима нико није радио. Наиме, по подацима АПР-а, лане је у Србији пословало чак 32.155 фирми у којима није било запослених, а у 22.800 фирми радио је само један радник, што, практично значи да је у 54.955

привредних друштава било само 22.800 запослених. Треба рећи да оснивање фирми без радника није противно закону, а по подацима, највећи број тих предузећа бави се трговином на велико и мало, прерађивачком индустријом, научним, стручним, иновационим и техничким делатностима.

У односу на 2017. годину, лане је било 567 фирми мање у којима нико није радио, а 398 предузећа мање у којима има један запослени, а упркос томе, обртна имовина се повећала. Тако је обртна имовина фирми без радника лане износила 779.248.915 динара и била је 6,5 одсто већа него у 2017. години. У фирмама с једним запосленим обртна имовина била је 1,2 одсто мања него у 2017. години и лане је износила 239.635.193 динара. Подаци АПР-а показују и да су предузећа без запослених имала 4,7 одсто већу сталну имовину, док је код оних с једним радником она била већа чак 28,7 одсто. Стална имовина 32.155 фирми без запослених лане је износила 788.866.269 динара, а у предузећима с једним запосленим 236.404.804.

Предузећа без радника лане су имала нето добитак од 37.511.948 динара и он је био 45,8 одсто већи него у 2017. години. Код фирми с једним запосленим нето добитак лане је био 4,6 одсто већи него у 2017. и износио је 13.328.632. Уз то, нето губитак предузећа без запослених прошле године је био 41,8 одсто мањи него у 2017. години и износио је 39.601.877 динара, док је код фирми с једним радником он био 13,4 одсто мањи него годину раније и износио је 17.767.613 динара. Све у свему, произлази да ни предузећа без радника и она с једним запосленим лане нису имала позитиван нето резултат, док је негативан код првих износио 2.089.929 динара, а код оних с једним запосленим 3.819.861.

Резервна варијанта

Међу фирмама без запослених има и оних које спадају у ред најуспешнијих предузећа у земљи.

Ипак, економисти сматрају да се у предузећима без запослених отвара простор за разноврзне малверзације, што поткрепљују чињеницом да их многе неуспешне фирме, дужници и губиташи, који иначе имају запослене, отварају као резервну варијанту да би несметано наставили да рад у случају да дође до стечаја.

Извесно је да прошла година није изузетак када је реч о фирмама без запослених јер подаци показују да је такво било готово свако пето привредно друштво у Србији. Фирма без запослених, у којој нико не прима плату нити је пријављен на здравствено и пензионо осигурање, у Србији није тако ретка појава, а при том је често је реч о предузећима која послују успешно. По нашим законским прописима, друштво с органиченом одговорношћу – а много привредних друштава оснива се управо по том основу – може бити основано и може пословати без иједног запосленог, али оснивач и директор фирме не могу бити иста особа, односно потписује се уговор о правима и обавезама директора у којима се прихвата рад без плате па фирма нема обавезу плаћања доприноса.

Кућни буџет попуњава и чување туђих унука

Многе балканске државе имају проблем с недостатком радне снаге због одласка становништва у европске земље.

Зато су неке принуђене да “нову” радну снагу траже међу пензионерима. Тако су Словенија и Хрватска јавно позвале пензионере да се опет запосле и одредиле квоте за њих.

Подаци из суседне Хрватске говоре да је све више седих глава које желе опет да раде, а њихови економисти процењују да ће у следећих годину дана пензионери чинити око два посто радне снаге у овој држави. Пензионери се пријављују за послове у готово свим делатностима – од лекара, фармацеута, куvara, менауера, грађевинара, радника обезбеђења, професора, возача, трговачких путника, инжењера...

У Србији нема рачних података колико тренутно пензионера ради, али на основу захтева за поновни обрачун пензија након додатног рада односно осигурања у старим данима посла се латило око два одсто најстаријих.

Како Србији има око 1,7 милиона пензионера, значи да је око 35.000 њих тренутно радно активно, иако су стекли право на пензију.

Но, пошто је просечна пензија у Србији тренутно 26.328 динара и трећини домаћинстава заправо је и једини месечни приход, не чуди што се “виталне” старине запошљавају на додатним пословима. Најчешће као радници обезбеђења, ноћни чувари на грађевини или у неким продајим објектима, професори, лекари, апотекари, инжењери, машинци... Неки возе камионе и аутобусе, раде сезонске послове у пољопривреди, спремају туђе станове, чувају децу...

Ипак, право пензионера да се поново запосли регулисано је Законом о ПИО. Према њему треба разликовати врсту пензија односно да ли је реч о старосним, инвалидским или породичним пензионерима. Подаци указују да највећи број наших пензионера користи старосну пензију или превремену пензију, док је мањи оних који су инвалидски односно породични пензионери.

Корисници старосне и превремене старосне пензије могу без ограничења да се поново запосле и да у исто време остварују право на пензију и плату. По престанку запослења они имају право да поднесу захтев да им се поново одреди износ пензије урачунавањем и накнадно навршеног стажа, уколико је тај стаж трајао дуже од годину дана. При одређивању новог износа пензија, пензионеру ће се исплаћивати повољнији износ што значи да већ остварена пензија не може да се умањи па самим тим подношење захтева не представља ризик. Ово је важно напоменути управо због тога што део пензионера који ради под старе дане неће да поднесе захтев за прерачун пензије из страха да би им она могла бити мања након што се упише додатни радни стаж остварен у позним годинама.

Инвалиднина у опасности

Једини који ризикују да им пензија буде укинута у случају да се поново запосле су инвалидски пензионери. Наиме, они инвалиднину и добијају на основу процене о њиховој радној способности. Када им се утврди њен потпуни губитак и на основу тога додели пензија, ова категорија ризикује да поново буде упућена на контролни преглед, којим би се преиспитао раније утврђен основ за признавање права на инвалидску пензију. А то може узроковати и укидање пензије.

Породична пензија по својој природи је помоћ члановима породице преминулог осигураника, пре свега брачном други или деци, како се после његове смрти не би нашли у тешкој материјалној ситуацији. Закон о ПИО прописује да се породичне пензије обустављају уколико се стекне својство осигураника по било ком основу. Ако се корисници породичне пензије запосле, почну самостално да обављају делатности или баве пољопривредном, имају обавезу да о томе обавесте Фонд ПИО како би се ценило да ли имају право да и даље користе пензију.

Закон предвиђа и изузетак према висини примања која члан породице остварује по основу уговора о делу или обављању привремених и повремених послова и битно је да износ накнаде коју породични пензионер добија по овим основама на месечном нивоу нижи од најниже основице осигурања запослених. Они који нису сигурни да ли им износ уговорене накнаде прелази законом одређени износ могу то проверити на шалтерима Фонда.

вечерње

НОВОСТИ

Mnogo građana bez usluga poreznika

Računovođe o reformi poreske uprave. Ostaje samo 37 od 176 filijala

REFORMA Poreske uprave predviđa da ova institucija u Srbiji ubuduće radi kroz 37, umesto nekadašnjih 176 filijala. Računovođe, one okupljene oko udruženja Računovodstvena komora Srbije, upozoravaju da će poreznici u tom slučaju izgubiti kapacitet, ostaviti znatan deo obveznika bez usluge i tako urušiti poreski sistem. Zato od nadležnih zahtevaju da u mestima, u kojima se zatvore poreske filijale, ostanu makar njihove ekspoziture.

Računovodstvena komora Srbije formulisala je inicijativu, a dostavili su je predsedniku Srbije, premijerki i ministru finansija.

- Smatramo da je važno centralizovati upravljanje Poreske uprave na 37 filijala, ali u mestima gde više neće biti filijale moraju ostati ekspoziture - kažu u Računovodstvenoj komori. - Poreska uprava je kičmeni stub poreskog sistema i pored obaveza da evidentira, naplaćuje i kontroliše javne prihode, dužna je da pruža i

poreske usluge obveznicima.

Računovođe su zabrinute da će se umanjiti funkcija Poreske uprave, ali i privredni rast. Isto kao što je učinjeno, greškom, kada je ukinut SDK. Oni podsećaju da su građanima koji trguju nepokretnostima, automobilima, potrebne poreske usluge u njihovim mestima i gradovima.

ELEKTRONSKI

POREZNICI razvijaju e-komunikaciju sa obveznicima i to omogućavanjem sve većeg broja elektronskih poreskih prijava. Veruju da će tako biti sve manje potrebe građana i privrednika da posao završavaju u samim filijalama. Tako će, najavljuju, pojačati inspeksijske kontrole.

"NOVOSTI" SAZNAJU: "Folksvagenu" lokacija u Indiji

Država uputila nemačkom automobilskom gigantu ponudu koja se teško odbija. Parcela ciljano izabrana kako bi bila na pola puta između Beograda i Novog Sada

DRŽAVA Srbija je "Folksvagenu" ponudila lokaciju za izgradnju fabrike u Indiji. Kako "Novosti" nezvanično saznaju, uredna dokumentacija s podacima o parceli već se nalazi na stolu fabrike u Wolfsburgu, kao i predlog dodatnih investicija koje smo spremni da uradimo ako se automobilski gigant odluči za Srbiju.

Ponuđeno je čak da jedna od linija budućeg beogradskog metroa saobraća do Indije, kako bi i Beograđani mogli da rade u tim pogonima.

Najveća kočnica za "Folksvagen" je bila kako doći do kvalifikovane radne snage. Zato je naša država odlučila da ponudi Nalcima da izgrade svoja postrojenja u centru u kojem u relativno malom obimu živi skoro tri miliona ljudi. Na pola puta između Novog Sada i Beograda, kako bi tamo mogli da se zaposle stanovnici oba grada.

Indija je izabrana i zbog veoma dobre infrastrukture, blizine putnih i železničkih koridora, ali i kao opština koja ima ubedljivo najbolju reputaciju u Srbiji kada su u pitanju administracija i lako otvaranje fabrika. Na teritoriji Indije već radi na desetine što stranih što domaćih fabrika, i skoro da nema investitora koji se požalio što je došao u ovaj grad.

Iako su pojedini mediji preneli spekulacije o tome da su Nemci odustali od naše zemlje i da su u užem izboru ostali Bugarska i Turska, nedavno je iz "Folksvagena" to demantovano. Upravo je ponuda naše države, koja se teško odbija, promenila situaciju, koju je i predsednik Srbije Aleksandar Vučić prethodno ocenio kao tešku. On je rekao da se za "Folksvagen" borimo, iako su šanse male.

Ipak, davanjem placa najvećem svetskom proizvođaču automobila, ali i paketa infrastrukturnih projekata koji bi pratili njegov eventualni dolazak, cela Srbija bi imala ogromnu korist. Nemačko "da" značilo bi i ubrzanje višegodišnjeg projekta izgradnje podzemne železnice, o kojoj Beograđani još maštaju. A Indija bi postala industrijski superioran centar.

Ipak, konačna odluka biće poznata najkasnije u novembru. On što je do sada izvesno, gigant iz Wolfsburga će do 2021. godine u ovom delu Evrope izgraditi fabriku vrednu 1,4 milijarde evra u kojoj će zaposliti 5.000 ljudi. Godišnji kapacitet će biti 300.000 vozila.

Konkurencija našoj zemlji za ovu investiciju su Bugarska, Rumunija, Turska i Severna Makedonija. Naš najveći problem je to što nismo punopravni član EU, što može da stvori probleme oko izvoza, jer će više od 90 odsto produkcije biti namenjeno kupcima u inostranstvu.

PROBLEM FINANSIRANJE?

PROBLEM za "Folksvagen" moglo bi biti finansiranje. Naime, zbog problema koje imaju zbog izveštaja o štetnosti njihovih dizel motora, veliki kreditori, poput Evropske investicione banke, imaju moratorijum da im plasiraju kredite. Ipak, očekuje se da će uskoro i taj problem biti rešen.

ALTERNATIVA U ŠUMADIJI

NAŠA država ima još jednog džokera u rukavu - ako se Nalcima ne sviđi prostor u Indiji, spremna je alternativna lokacija u Šumadiji. Prema nezvaničnim informacijama, reč je o širem regionu Jagodine.

Zbog nevakcinisanja oduzimaće se čak i roditeljsko pravo

Država namerava da stane na put nesavesnim mamama i tatama i antivakcionalnom lobiju. U parničnom postupku dete bi privremeno dobijalo staratelja

DA li će prvaci, koji nisu primili obavezne vakcine, sesti u školske klupe 1. septembra? Zakon kaže i "da" i "ne", jer je osnovno obrazovanje obavezno, ali je to i vakcinacija za određene zarazne bolesti. Neku vrstu rešenja pominjao je nedavno i ministar prosvete Mladen Šarčević, a podrazumeva da bi dete, privremeno, dobilo staratelja koji bi ga, umesto neodgovornih roditelja, odveo na vakcine.

Sudeći po reakcijama javnosti, izjava ministra Šarčevića da će "roditeljima, u krajnjoj instanci, biti oduzimana deca",

izazvala je burne reakcije, ali stručnjaci su ove reči dočekali sa odobravanjem, uz napomenu da su to prve ozbiljnije mere da se stane na put sve jačem antivakcinalnom lobiju.

- Do sada je država pokazala da je nemoćna protiv antivakcinalista, jer nema pravu strategiju - kaže za "Novosti" jedan ugledni beogradski epidemiolog, koji želi da ostane anonimn. - Sve izrečene kazne su minimalne i poznato je da sanitarni inspektori koji su zaduženi za nadzor sprovođenja vakcinacije, pišu prijave protiv nesavesnih roditelja, ali one, uglavnom, ostaju mrtvo slovo na papiru.

Ipak, izgleda da ministrova izjava nije bila bez osnova, jer pravници su saglasni da se zakoni dopunjuju. Dakle ono što nije definisano u slovu zakona o obrazovanju i upisu u školu, definisano je Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, koji jasno obavezuje koje su to vakcine koje bi dete trebalo da primi do polaska u školu.

- U Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju nedvosmisleno je navedeno da je škola dužna da saraduje sa zdravstvenim ustanovama u sprovođenju zdravstvene zaštite dece - kaže Veselin Cerović, dugodogodnji advokat. - Dakle, ovi zakoni se dopunjuju i ne isključuju jedan drugi.

U Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja pojašnjavaju da sud u parničnom postupku može delimično da liši roditelje njihovog prava, odnosno da staratelj odlučuje o pravu deteta na zdravstvenu zaštitu.

- U tom slučaju, staratelj je taj koji će odvesti dete na vakcinaciju - kažu u Ministarstvu, što ipak ne znači da će se deca trajno oduzimati od nesavesnih roditelja, već će ih kod lekara voditi staratelj kojeg odredi država.

Da država ima ozbiljnu nameru da stane na put neodgovornim mamama i tatama koji ne žele da vakcinišu svoju decu, svedoči i podatak da je za oko 70.000 mališana, koji bi ove godine trebalo da krenu u prvi razred, bila potrebna i potvrda o vakcinaciji.

- Nevakcinisano dete u kolektivu znači rizik, naročito za decu koja zbog nekog osnovnog oboljenja, kao što su imunodeficijencija i maligni tumor, nisu mogla da budu vakcinisana MMR vakcinom - kaže Ivana Begović Lazarević, epidemiolog Zavoda za javno zdravlje Beograda. - Jer, kada je reč o morbilima, jedno obolelo dete može da zarazi od 12 do 18 mališana u svom okruženju.

Svest o potrebi za vakcinacijom ipak raste, a razlog je, kažu stručnjaci, strah. Podaci za poslednjih pet godina pokazuju da je nakon pada broja vakcinisane dece, od 2014. do 2016, došlo do porasta u 2017. i 2018. godini.

- Porast obuhvata je naročito izražen kada je MMR vakcina u pitanju, gde je obuhvat dece u drugoj godini života porastao sa 84 odsto u 2017. na gotovo 99 odsto u 2018. godini - kaže Begović Lazarević. - To je rezultat nedavne epidemije malih boginja u kojoj je obolelo više od 2.000 osoba, bilo je i smrtnih slučajeva,

što je uticalo na roditelje da vakcinišu decu. Međutim, i dalje je oko 50 odsto mališana uzrasta od dve do pet godina nevakcinisano MMR vakcinom.

OBAVEZA

PREMA zakonu, obavezne vakcine za decu su: protiv tuberkuloze, hepatitisa B, difterije, tetanusa, velikog kašlja, dečje paralize, oboljenja uzrokovanih bakterijom hemofilus influence tipa B, streptokokus pneumonije, morbila, zaušaka i rubele. Interesantno je napomenuti da u skandinavskim zemljama vakcinacija nije obavezna, ali je više od 95 odsto dece cepljeno.

IZREČENO 119 PRESUDA

DA bi se povećao broj vakcinisane dece, država se ne oslanja samo na strah, već je za nešto više od godinu dana izrekla 119 osuđujućih presuda roditeljima zbog neispunjavanja obaveze imunizacije dece. Tokom prošle i ove godine stiglo je 228 zahteva za pokretanje prekršajnog postupka. Roditeljima koji nisu vakcinisali svoju decu, do sada, izrečena je po jedna kazna od 5.000, 7.000, 50.000 dinara, dve kazne od 15.000 dinara, devet od 10.000 dinara i 22 kazne od 30.000 dinara. Takođe, kazne su predviđene i za one koji ne upišu decu u školu a za to nemaju opravdan razlog. One se kreću od 5.000 do 100.000 dinara.

Danas/Portal 021

Struka: Zakonski uređeno davanje poklona lekarima je legalizovana korupcija

Zakonsko rešenje koje legalizuje "iskazivanje zahvalnosti" zdravstvenim radnicima, tako što davanje "poklona manje vrednosti" izuzima od korupcije, prema mišljenju struke sa kojima je "Danas" razgovarao, predstavlja nastavak urušavanja sistema javnog zdravstva i atak na osnovna prava pacijenata.

Rešenje o kojem je reč, bilo je dobro sakriveno u novom Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, tako dobro da ga niko nije primetio pre nego što je isti stupio na snagu 11. aprila. Po njemu, "iskazivanje zahvalnosti u vidu poklona manje vrednosti...čija pojedinačna vrednost ne prelazi pet odsto, a ukupna vrednost ne prelazi iznos jedne prosečne plate bez poreza i doprinosa, ne smatra se korupcijom, sukobom interesa, odnosno privatnim interesom, u skladu sa zakonom."

Brzo je izračunato da se, ako je prosečna plata u Srbiji oko 462 evra (54.521 dinar), korupcijom ne smatra pojedinačan poklon do 2.726 dinara. Ukupno, ovi pokloni zbirno ne smeju da pređu 462 evra, ali kako se u ovom članu zakona ne spominju nikakvi rokovi, nejasno je gde je tačna granica.

Uzbunjivač i nekadašnji direktor Gradskog zavoda za hitnu medicinsku pomoć Beograd **Borko Josifovski**, koji je ostao bez posla zbog ukazivanja na korupciju, kaže za "Danas" da ovaj zakon predstavlja simulaciju borbe protiv korupcije.

"Ovaj zakon je praktično nesprovodiv, unapred je osuđen na propast. **Ko će i na koji način da kontroliše koliko iznose pokloni koje lekari dobijaju?** Ovako, radi se faktički o ozakonjenju korupcije", kaže Josifovski.

Prema njegovim rečima, davanje poklona je sitan znak zahvalnosti i ne bi smeo da bude zakonski regulisan. Sa njegovim stavom o izuzimanju poklona iz korupcije saglasan je i koordinator udruženja Doktori protiv korupcije **Draško Karađinović**, koji tvrdi da **ovakva zakonska mera nigde ne postoji**.

"Ako je već legalizovano davanje poklona zdravstvenim radnicima, **zašto se isto ne dozvoli sudijama, carinicima, saobraćajnim policajcima...**", kaže Karađinović.

On naglašava da je ova mera direktan udarac na javni sektor, pošto će ljudi sada imati podsticaj više da idu kod privatnog lekara.

"Ljudi će razmišljati - ako već moram da dam novac, zašto ga ne bih dao privatnom lekaru, gde su svi ljubazni i nema čekanja u redu", navodi Karađinović dodajući da je ova odredba samo nastavak udara na sistem javnog zdravstva koji je počeo 2005. godine usvajanjem zakona koji je dozvolio lekarima da paralelno rade u privatnoj i državnoj ustanovi.

Kontinuitet u legalizaciji korupcije u zdravstvu vidi i direktor udruženja "Pravo na zdravlje" **Miroslav Petrović**, koje se bavi pravima pacijenata.

"Neko ima nameru da se obračuna sa zdravstvom i ova mera meni govori da se definitivno ide na uništenje javnog sektora", kaže Petrović. On podvlači da će ovim zakonom poklon u očima pacijenata postati obaveza, što urušava njihovo pravo na zdravstvenu zaštitu.

Ministarstvo zdravlja je isticalo da je ovo rešenje uneto u zakon na preporuku Agencije za borbu protiv korupcije.

Danas

Srbija bez poverenika četiri meseca

Srbija nema poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti već četiri meseca, otkako je Rodoljubu Šabiću istekao mandat 22. decembra prošle godine.

Po zakonu, Skupština Srbije većinom glasova svih poslanika bira poverenika na predlog Odbor za kulturu i informisanje. Međutim, s obzirom na to da u javnosti i dalje nije poznato ko su mogući kandidati, očito je da parlament ne žuri sa izborom Šabićevog naslednika.

Jedino što je izvesno je da će novi poverenik biti po meri vladajuće garniture, s obzirom na to da je šef poslaničke grupe Srpske napredne stranke (SNS) u Skupštini Srbije Aleksandar Martinović izjavio da predlog te stranke u svakom slučaju biti „sušta suprotnost“ bivšem povereniku Rodoljubu Šabiću.

Civilni sektor je još pre mesec dana uputio zahtev skupštinskom Odboru za kulturu i informisanje da im odgovori da li je pokrenut postupak izbora poverenika, ko su mogući kandidati, te da se javno objave njihove biografije.

Međutim, Odbor je odbio da razmotri zahtev. Inicijativu za otvaranje transparentnog procesa izbora novog poverenika, još u novembru prošle godine je pokrenulo 70 organizacija civilnog društva, medija, predstavnika poslovne, stručne i naučne zajednice.

Inače, u predlogu kriterijuma nevladinih organizacija Partneri za demokratske promene Srbija, Transparentnost Srbija, SHARE fondacija, Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP), Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM), Biro za društvena istraživanja (BIRODI), Fondacija za otvoreno društvo Srbija i CRTA – navedeno je da svi kandidati treba da poseduju relevantno stručno znanje i iskustvo u oblasti zaštite podataka o ličnosti i pristupa informacijama od javnog značaja, da nisu povezani ni sa jednom političkom strankom, niti su kršili zakone, profesionalne standarde ni pravila struke.

Objavljen nacrt izmena i dopuna krivičnog zakonika

Ministarstvo pravde objavilo je na svojoj internet prezentaciji Nacrt zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika, u cilju revidiranja sankcija za najteža krivična dela.

Predložene izmene odnose se na uvođenje doživotne kazne zatvora u krivično – pravni sistem Srbije za najteža krivična dela – teško ubistvo, silovanje koje za posledicu ima smrt, zatim obljava nad detetom i nemoćnim licem sa smrtnom posledicom, kao i za krivično delo obljava zloupotrebom položaja sa smrtnim ishodom itd. Nacrt izmena i dopuna predviđa nove mere i za višestruke povratnike, navedeno je u saopštenju Ministarstva pravde.

Radnu grupu za izradu navedenog nacrt teksta izmena i dopuna KZ-a, pored predstavnika ministarstava pravde, unutrašnjih poslova i zdravlja, činile su i sudije, tužioci, advokati, predstavnici svih relevantnih institucija, kriminoloških instituta, kao i predstavnici strukovnih udruženja i nevladinih organizacija.